

Nr 57.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1921 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, m. m.

(1:a avd.)

Närvarande: herrar Röing, Antonsson, Sandler, Wijk, Wohlin, Gustaf Nilsson, K. A. Nilson, Åhlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Månsson i Hagaström, Jönsson i Boa, Olsson i Kullenbergstorp, Bårg, Olsson i Ramsta, Boman, A. Björkman, Kant och Uddenberg.

I en den 25 februari 1921 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 149, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 7 saml. 49 häft. (Nr 57.)

3 §.

1. Avräkningsnota, varom i 2 § förmäles, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, vid köp förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

a) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 60 öre, då de överlättna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

b) vid köp av obligationer 10 öre, då de överlättna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

dock att, där den ene kontrahenten är fondhandlare och avtalet avslutas icke för dennes räkning utan i kommission, avräkningsnotan skall förses,

c) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis med stämpel av 30 öre, då de överlättna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

d) vid köp av obligationer med stämpel av 5 öre, då de överlättna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Ävenledes skall, där ej nedan annorlunda stadgas, avräkningsnota vid byte förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

e) vid byte av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 30 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

f) vid byte av obligationer 5 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Med fondhandlare förstås i denna förordning solidariskt bankbolag, bankaktiebolag och fondmäklare ävensom annan, som driver sådan rörelse med fondpapper, att han på grund därav är pliktig föra handelsböcker.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1921 och äger giltighet till och med den 30 juni 1922, med rätt för Konungen att under

förordningens giltighetstid, om särskilda förhållanden det påkalla, förordna om nedsättande av de i förordningen stadgade avgifter till lägst de belopp, varmed avgifter i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 om ändrad lydelse av 3 § i ovannämnda förordning den 6 november 1908.

Genom beslut vid 1908 års riksdag antogs Kungl. Maj:ts förslag om införande av en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Skatten bestämdes härvid — med sänkning av de i propositionen föreslagna skattesatserna — att utgå vid direkta försäljningar av aktier och banklotter med 20 öre, då de överlåtna aktiernas eller banklotternas sammanlagda värde icke överstege 200 kronor, och därutöver 20 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor, samt vid direkta försäljningar av obligationer med 10 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstege 200 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor; vid byte till hälften av dessa skattesatser. Förordning i ämnet utfärdades den 6 november 1908 (nr 129).

Utskottet.
Propositionen.

Frågans behandling vid föregående riksdagar.

Nämnda skattesatser blevo gällande till år 1913, då riksdagen i anledning av väckt motion beslöt höja de vid direkta försäljningar av aktier och banklotter utgående fondstämpelavgifterna till 30 öre, då de överlåtna aktiernas eller banklotternas sammanlagda värde icke överstege 200 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor. Beträffande försäljning av obligationer förblevo skattesatserna oförändrade. För byte reglerades skattesatserna så, att de fortfarande kommo att utgöra hälften av de för köp gällande. Förordning i ämnet utfärdades den 15 augusti 1913 (nr 191).

Vid 1917 års riksdag beslöts, på förslag av Kungl. Maj:t, en fördubbling av de vid respektive köp och byte av aktier, lotter samt andels- och delaktighetsbevis då gällande skattesatserna, varefter författning utfärdades den 30 mars 1917 (nr 101). Förhöjningarna skulle gälla till dag, som av Konungen bestämdes, dock ej längre än till den 1 april 1918.

Genom proposition, nr 39, till 1918 års lagtima riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att sistnämnda bestämmelser skulle gälla jämväl för tiden efter den 1 april 1918 till dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, dock ej längre än till den 1 april 1919. Förslaget blev av riksdagen antaget, och förordning i ämnet utfärdades den 12 mars 1918 (nr 123).

Uti en till 1918 års urtima riksdag avlåten proposition, nr 25,

föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för överlåtelser av samtliga här ifrågavarande värdehandlingar fastställa dubbelt så höga stämpelavgifter som i sistberörda provisoriska förordning. Det vid propositionen fogade författningsförslaget avsågs skola gälla från och med den 20 november 1918 till dag, som av Konungen bestämdes, dock ej längre än till den 1 juli 1919.

Sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts sistnämnda proposition med endast den ändring, att författningen på grund av den framskridna tiden förklarades skola gälla från och med den 1 december 1918, utfärdades i enlighet härmed den 29 november samma år förordning i ämnet (nr 911).

Med proposition den 18 februari 1919, nr 98, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag, avseende förhöjning av fondstämpelavgiften under ytterligare ett år eller till och med den 30 juni 1920. Berörda förslag skilde sig i sak från bestämmelserna i förordningen den 29 november 1918 huvudsakligen därutinnan, att förslaget ej innebar någon rättighet för Kungl. Maj:t att under författningens giltighetstid låta de beslutade förhöjningarna träda ur kraft.

I skrivelse den 18 mars 1919, nr 56, anmälde riksdagen, att riksdagen antagit sistberörda förslag, varefter Kungl. Maj:t den 26 i samma månad utfärdade förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper (nr 120).

Även vid 1920 års riksdag förelades proposition (nr 215) angående bibehållande under ännu ett år av den högre fondstämpelavgiften.

Propositionen bifölls av riksdagen, och förordning i ämnet utfärdades därefter den 21 maj 1920 (nr 223). Denna förordning gäller till och med den 30 juni 1921.

*Bank- och
fondinspek-
tionen.*

I skrivelse den 20 november 1920 anmodade chefen för finansdepartementet bank- och fondinspektionen att inkomma med yttrande, huruvida och i sådant fall för vilken tid bestämmelserna i sistnämnda förordning borde erhålla utsträckt giltighet. Sådant yttrande avgavs av bank- och fondinspektionen den 29 december 1920.

I sitt utlåtande har inspektionen framhållit den depression på fondmarknaden, som under år 1919 inträtt och sedermera ytterligare tilltagit, och med hänsyn härtill hemställt om dels vidtagande av åtgärder för att de nuvarande provisoriska bestämmelserna angående beloppen av fondstämpelavgiften måtte snarast möjligt ersättas av föreskrifter i ämnet utan begränsad giltighetstid, innefattande jämväl behörighet för Kungl. Maj:t att inom an-

givna gränser bestämma beloppen för nämnda avgift, dels ock, med tillämpning av de sålunda ifrågasatta nya bestämmelserna, vidtagande av en nedsättning i den för närvarande utgående fondstämpelavgiften, om möjligt till det belopp varmed densamma utgått före tillkomsten av de provisoriska bestämmelserna på nu ifrågavarande område.

Statskontoret, som den 20 januari 1921 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har ansett sig icke böra göra någon erinran mot att åtgärder vidtoges i det av inspektionen angivna syftet. *Statskontoret.*

Chefen för finansdepartementet har till ovannämnda statsrådsprotokoll anfört bland annat följande. *Departementschefen.*

Uppenbart vore, att, om det kunde påvisas, att den högre stämpelavgiften verkligen hade en avsevärd inverkan på den rådande situationen på fondmarknaden, frågan om dess sänkning måste tagas under allvarligt övervägande. Departementschefen kunde dock icke finna, att några övertygande skäl förebragts för att så skulle vara fallet. Stämpeln stode ju i proportion till köpeskillingen — när kursen på fondpapperen fölle, bleve stämpeln lägre. Det förefölle i själva verket osannolikt, att fondmarknaden skulle varit nämnvärt gynnsammare, om samtliga kurser genomgående varit t. ex. 1 procent lägre än de, som i verkligheten varit gällande. Under dylika förhållanden vore det svårt att förstå, att en stämpelavgift, som i sin helhet för varje köp i regel icke uppginge till 1 procent, skulle väsentligen bidra till depressionen. Förklaringen till denna vore utan tvivel att huvudsakligen söka i helt andra faktorer.

Härvid ville departementschefen dock medgiva, att frågan kunde för dagsspekulanter eller i allmänhet spekulanter på kort tid äga en viss betydelse, då dessa alltid måste räkna med ett försäljningspris, som med stämpeln belopp överstege inköpspriset samt dessutom gäve påräknad vinst. På denna spekulation torde sålunda den höjda fondstämpeln kunna inverka i någon mån hämmande. För kapitalplacerare däremot måste spørsmålet hava en underordnad vikt.

Departementschefen ville därjämte särskilt understryka den statsfinansiella synpunkten, som gjorde det betänkligt att utan synnerligen tungt vägande skäl upphöra att utnyttja de skattekällor av någon betydelse, som redan hittills anlitas.

Departementchefen förordade alltså en fortsatt utsträckning för en tid av ytterligare ett år av de högre stämpelsatsernas giltighet.

Emellertid ansåge departementschefen, att vissa skäl talade för en anordning, varigenom möjlighet bereddes att, därest särskilda förhållanden

skulle sådant föranleda, under den löpande giltighetstiden för en författning i ämnet vidtaga en sänkning av fondstämpelavgiften. Detta skulle kunna ske på den vägen, att man åter lade i Kungl. Maj:ts hand att vidtaga en dylik sänkning. Departementschefen hade ansett sig böra tillstyrka en bestämmelse av dylik innebörd.

Utskottet hänvisar i övrigt till innehållet i ovannämnda, vid propositionen fogade protokollsutdrag.

*Utskottets
yttrande.*

Bevillningsutskottet har ansett den statsfinansiella synpunkten böra i förevarande fråga tillmätas avgörande betydelse. Inför de av utskottet redan tidigare i annat sammanhang framhållna svårigheterna att finna täckning för statsverkets nödvändiga utgifter, har utskottet icke funnit sig böra tillstyrka åtgärder, genom vilka statsverkets inkomster av fondstämpeln skulle väsentligt nedsättas. Utskottet har därmed emellertid icke velat underkänna det ovan anförda skäl, som av bank- och fondinspektionen anförts för en sänkning av fondstämpeln. I den mån det statsfinansiella läget kan komma att medgiva en dylik nedsättning, anser utskottet önskvärt att åtgärder i sådan riktning vidtagas.

**Lägre stäm-
pel för
»report-
affärer».**

Under behandlingen av detta ärende har bevillningsutskottet från styrelsen för Stockholms fondbörs mottagit en skrift, däri framställning gjorts om ändring i viss del av 1908 års fondstämpelförordning. Skriften jämte bilaga närslutes detta betänkande såsom bilaga.

I den härigenom uppkomna frågan har bevillningsutskottet från finansdepartementet mottagit en av t. f. chefen för departementets lagbyrå upprättad, den 17 maj 1921 dagtecknad promemoria, i vilken till en början lämnats följande redogörelse.

»Uti § 15 i den av Kungl. Maj:t den 23 april 1920 fastställda börsordning för Stockholms fondbörs stadgas, att 'å fondbörsen kunna såväl kassaaffärer som tidsaffärer förekomma'. I § 19 meddelas föreskrift, att, 'innan tidsaffärer få förekomma å fondbörsen, skola bestämmelser angående de olika slag av tidsaffärer, vilka må äga rum, ävensom angående villkoren därför av börsstyrelsen underställas Kungl. Maj:ts prövning'.

Med en den 8 mars 1921 dagtecknad skrivelse har nu styrelsen för Stockholms fondbörs till Kungl. Maj:t överlämnat ett förslag till bestämmelser för terminsaffärer å fondbörsen. Samtidigt har börsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville för möjliggörande av de i § 13 i berörda förslag omförmålda reportaffärerna föreslå riksdagen vidtagande av vissa ändringar i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Över denna framställning, i vad densamma avser ändring i fondstämpelförordningen, har bank- och fondinspektionen den 23 mars 1921 avgivit ett till finansdepartementet den 26 mars 1921 inkommet utlåtande, däri börsstyrelsens framställning i berörda del tillstyrkts.»

I nämnda promemoria har vidare, efter erinran att det återstode att meddela bestämmelser om de särskilda former, under vilka terminsaffärer skulle företagas, anförts följande.

»Ärendet är emellertid ännu icke i det skick, att bestämmelser härom kunna utfärdas. Ett avgörande skäl att icke nu meddela sådana föreskrifter synes för övrigt vara den omständigheten, att nuvarande bestämmelser om fondstämpelavgiften torde omöjliggöra införandet av reportaffärer, vilka, enligt vad som uppgives i børsstyrelsens motivering, äro 'med alla terminsaffärer oskiljaktiga'. Att särskilda bestämmelser om stämpelavgifter vid reportavtal påkallas, har av bank- och fondinspektionen bekräftats. Det torde även vara tydligt, att det förslag till rätt för Kungl. Maj:t att i viss mån fatta beslut om nedsättande av fondstämpelavgiften, som i proposition förelagts riksdagen, om det antages, icke möjliggör en sådan stämpelbeläggning, som nu blivit ifrågasatt.

Det förevarande ärendet förelåg icke vid den ordinarie propositionstidens utgång i sådant skick, att proposition i anledning av børsstyrelsens berörda framställning kunnat dessförinnan framläggas för riksdagen.»

Ytterligare har i promemorian uttalats önskvärdheten av att, när frågan angående utfärdande av bestämmelser om terminsaffärer å Stockholms fondbörs komme att slutligen företagas, Kungl. Maj:t icke vore bunden av sådana bestämmelser angående fondstämpelavgiften, som måhända omöjliggjorde en rationell lösning av frågan.

Samtidigt med mottagandet av omförmälda promemoria erhöll utskottet meddelande om, att chefen för finansdepartementet anslöte sig till de synpunkter, som i promemorian framförts.

Sedermera har utskottet från finansdepartementet mottagit ytterligare en av t. f. chefen för lagbyrån avgiven, den 6 juni 1921 dagtecknad promemoria, i vilken anförts följande.

»Under hänvisning till en av mig till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet den 17 maj 1921 avlåten vördsam promemoria angående eventuella föreskrifter om särskild stämpelavgift vid s. k. reportavtal får jag härmed tillägga, att, därest dylika föreskrifter nu skola meddelas, dessa lämpligen synas kunna erhålla formen av ett tillägg till den i Kungl. Maj:ts proposition nr 149 föreslagna förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, vars rubrik och ingress samtidigt torde omformuleras. Detta tillägg torde kunna ske i ett nytt mom. 5 i 3 § av följande lydelse:

'Slutes reportavtal, skall endast den avräkningsnota förses med stämpel, som gäller den till beloppet större av de båda till reportavtalet hörande affärerna; och skall stämpelavgiften utgå med femtedelen av det belopp, som enligt 1 mom. eljest skolat utgöras, i varje fall dock minst 5 öre.

Skall vid reportavtal icke särskild ersättning erläggas till den andre kontrahenten i avtalet, äge stämpelpåskikt icke rum.'

Bestämmelsen om tiden för ikraftträdandet torde kunna erhålla exempelvis följande lydelse:

»Denna förordning — — — — den 6 november 1908; dock att de i 3 § 5 mom. meddelade föreskrifter skola tillämpas först från och med dag, som Konungen efter särskild prövning bestämmer.»

*Utskottets
yttrande.*

I anledning av vad sålunda förekommit har bevillningsutskottet — som givetvis icke ingått i någon prövning av frågan om behovet eller lämpligheten av att terminsaffärer införas å Stockholms fondbörs — icke velat undandraga sig att tillmötesgå de från börsstyrelsen framställda och från olika håll bland med saken förtrogna kretsar understödda önskningarna, sedan en inom finansdepartementet utarbetad avfattning av erforderlig tilläggsbestämmelse blivit ställd till utskottets förfogande.

Utskottet har sålunda velat i förevarande sammanhang, med begagnande av den utskottet jämlikt § 40 riksdagsordningen utskottet tillkommande befogenhet, väcka förslag i ämnet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att riksdagen må antaga följande förslag till

förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. Avräkningsnota, varom i 2 § förmäles, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, vid köp förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

- a) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 60 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,
- b) vid köp av obligationer 10 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger

100 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

dock att, där den ene kontrahenten är fondhandlare och avtalet avslutas icke för dennes räkning utan i kommission, avräkningsnotan skall förses,

c) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis med stämpel av 30 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

d) vid köp av obligationer med stämpel av 5 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Ävenledes skall, där ej nedan annorlunda stadgas, avräkningsnota vid byte förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

e) vid byte av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 30 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

f) vid byte av obligationer 5 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Med fondhandlare förstås i denna förordning solidariskt bankbolag, bankaktiebolag och fondmäklare ävensom annan, som driver sådan rörelse med fondpapper, att han på grund därav är pliktig föra handelsböcker.

2. — — — —

3. — — — —

4. — — — —

5. Slutes reportavtal, skall endast den avräkningsnota förses med stämpel, som gäller den till beloppet större av de båda till reportavtalet hörande affärerna; och skall stämpelavgiften utgå med femtedelen av det

belopp, som enligt 1 mom. eljest skolat utgöras, i varje fall dock minst 5 öre.

Skall vid reportavtal icke särskild ersättning erläggas till den andre kontrahenten i avtalet, äge stämpelpfikt icke rum.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1921 och äger giltighet till och med den 30 juni 1922, med rätt för Konungen att under förordningens giltighetstid, om särskilda förhållanden det påkalla, förordna om nedsättande av de i förordningen stadgade avgifter till lägst de belopp, varmed avgifter i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 om ändrad lydelse av 3 § i ovannämnda förordning den 6 november 1908; dock att de i 3 § 5 mom. meddelade föreskrifter skola tillämpas först från och med dag, som Konungen efter särskild prövning bestämmer.

Stockholm den 9 juni 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

av herrar *K. A. Nilson, Rosén, Olsson i Ramsta* och *A. Björkman*, vilka ansett, att utskottet icke bort avgiva det förslag, som innefattas i 5 mom. av 3 § i utskottets hemställan; samt

av herr *Månsson*, vilken ansett, att stämpelavgifterna vid reportavtal icke böra vara lägre än å vanlig avräkningsnota för köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis; detta emedan han ansett reportavtalets införande i vårt börsliv endast vara ett första steg, som kommer att följas av alla de andra på utlandets fondbörser förekommande avtalsformerna, vilka äro ägnade att i hög grad på en gång utöka och förvirra spekulationen i nämnda papper.

Bilaga.

Till riksdagens bevillningsutskott.

Sedan Kungl. Maj:t den 25 februari 1921 uti proposition nr 149 föreslagit riksdagen antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av § 3 i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, har styrelsen för Stockholms fondbörs uti skrivelse den 8 mars 1921 till Kungl. Maj:t, med överlämnande av förslag till bestämmelser för terminsaffärer å Stockholms fondbörs, hemställt, att Kungl. Maj:t ville i detta sammanhang föreslå innevarande års riksdag vidtagande av vissa för terminsaffärernas införande erforderliga förändringar i oförmälda stämpelförordning.

I och för möjliggörande av terminsaffärers införande å fondbörsen från och med instundande höst, vilket börsstyrelsen för sin del har funnit vara synnerligen önskvärt, tillåter sig börsstyrelsen hos bevillningsutskottet hemställa, att bevillningsutskottet ville i samband med behandlingen av omnämnda kungl. proposition taga under omprövning det av börsstyrelsen väckta förslag om vidtagande av vissa ändringar i 1908 års stämpelförordning.

Stockholm den 25 april 1921.

Å börsstyrelsens vägnar:

HERM. LAMM.

Kurt Belfrage.

Till Konungen.

Jämlikt § 19 i den av Eders Kungl. Maj:t den 23 april 1920 för Stockholms fondbörs fastställda börsordning är stadgat, att innan tidsaffärer få förekomma å fondbörsen, bestämmelser angående de olika slag av tidsaffärer, vilka må äga rum, ävensom angående villkoren därför skola av börsstyrelsen underställas Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Styrelsen för Stockholms fondbörs, som för sin del är av den övertygelsen, att en fondbörs, där icke tids- eller terminsaffärer äro officiellt införda, är i avsaknad av en synnerligen viktig beståndsdel samt att de ensidiga och farliga kursfluktuationer, som under de senaste åren inträffat å Stockholms fondbörs, näppeligen skulle hava varit möjliga eller åtminstone i samma utsträckning kunnat förekomma,

därest en ordnad terminsbörs då funnits, har därför trots det angeläget vara att snarast låta uppgöra och för Eders Kungl. Maj:t framlägga förslag till sådana affärers införande å Stockholms fondbörs. För detta ändamål har börsstyrelsen uppdragit åt börschefen att företaga en erforderlig studieresa till olika utländska fondbörser för att på ort och ställe studera terminsbörserna och därefter inkomma med förslag till anordnande i Stockholm av en sådan börs.

Sedan börschefen i anledning därav verkställt erforderlig utredning och till börsstyrelsen inkommit med utförligt förslag i ämnet, vilket börsstyrelsen funnit sig kunna i allt väsentligt biträda, får börsstyrelsen härjämte i underdånighet för fastställelse överlämna närslutna förslag till bestämmelser för terminsaffärer å Stockholms fondbörs jämte tillhörande motivering.

I detta sammanhang får ock börsstyrelsen på de i berörda förslag angivna skäl hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville för möjliggörande av de i § 13 uti förslaget omförmälda rapportaffärerna föreslå innevarande års riksdag vidtagande av följande förändringar uti förordningen angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper av den 6 november 1908, nämligen:

§ 3. 2. Avslutas rapportavtal, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, stämpelavgift erläggas endast för den av de båda till rapportavtalet hörande affärerna, för vilken högsta stämpelavgift skall beräknas samt utgå med sjättedelen av det belopp, varmed avräkningsnotan enligt de i mom. 1 givna bestämmelser eljest skolat förses, i varje fall dock minst 5 öre.

3. Avslutas avtal (lika med nuvarande mom. 2.)

4. Stämpelpfikt äger icke rum i följande fall, nämligen:

a) då bägge kontrahenterna äro fondhandlare och avtalet å vardera sidan avslutas icke för egen räkning utan i kommission;

b) då aktie, lott, andelsbevis eller delaktighetsbevis utan mellanavgift utbytes mot annan eller andra aktier, lotter, andelsbevis eller delaktighetsbevis i samma bolag och till enahanda eller lägre belopp;

c) vid rapportavtal, då särskild ersättning icke skall erläggas till motparten i rapportavtalet;

d) lika med c) i nuvarande mom. 3;

e) lika med d) i nuvarande mom. 3;

f) lika med e) i nuvarande mom. 3.

Stockholm den 8 mars 1921.

Å börsstyrelsens vägnar:

Underdånigst:

HERM. LAMM.

Kurt Belfrage.

Bestyrkes

å tjänstens vägnar

Gustaf Fredin.

Registrator.

Motivering.*Report- och prolongationsavtalen.*

(§ 13.)

Ehuru, som ovan anförts, det synes vara klokast att till en början begränsa de olika former av terminsavtal, som å de utländska börserna förekomma, har börsstyrelsen dock icke ansett sig kunna underlåta att föreslå införandet av de med alla terminsaffärer oskiljaktiga prolongations- och reportavtalen å Stockholms börs.

I överensstämmelse med vad som å en del utländska börser är stadgat har börsstyrelsen emellertid ansett det vara försiktigast att till en början föreslå tvenne bestämda inskränkningar i prolongationsrätten. Dels skulle sålunda prolongations- och reportavtal icke få ingås, därest ej, då framställning därom göres, vederbörlig säkerhet finnes i behörig ordning avlämnad, dels skulle prolongationsavtal icke flera gånger få förnyas, än att den ursprungliga terminsaffären ovillkorligen skulle vara fullgjord senast å den likvidationstermin, som infaller näst efter fyra månader från terminsaffärens ingående.

Skillnaden mellan prolongations- och reportavtalen består, som bekant, däri, att prolongationsavtalet är en uppgörelse mellan de *ursprungliga* kontrahenterna om framflyttande till nästa likvidationstermin av terminsavtalets fullgörande, i regel väl mot en viss på förhand bestämd ersättning till medkontrahenten härför, medan reportavtalet är en överenskommelse med *tredje* man likaledes i allmänhet mot en viss gottgörelse, att denne i ena kontrahentens ställe övertager avtalets fullgörande.

Vid reportförfarandet ernår man det önskade uppskovet med terminsaffärens fullgörande genom ingåendet av en dubbelaffär med tredje man. Man säljer eller köper per kontant till likvidationskursen de omhandlade värdepapperen och återsäljer eller återsäljer samtidigt av samma kontrahent papperen per nästa likvidationstermin till samma likvidationskurs, vartill i regel, som nämnts, plägar komma en viss ersättning, benämnd report eller deport, och vilken ersättning i allmänhet är beroende av räntefoten.

Ehuru reportavtalet rent formellt sett består av tvenne affärer, utgöra dock dessa båda affärer juridiskt sett allenast en enda enhetlig affär och därför gäller för reportaffärerna i stämpelhänseende överallt särskilda regler. Sålunda skall enligt den tyska riksstämpellagen blott den av de båda till reportavtalet hörande affärerna stämpelbeläggas, som »i förhållande till sitt värde utgör den högre affären.» Sker reportaffär till oförändrad kurs utan erläggande av report eller deport skall *ingen* stämpel erläggas.

På samma sätt är ordnat i Frankrike; endast *en* av de båda till reportavtalet hörande affärerna stämpelbelägges och även där den, å vilken högsta stämpel erhålles. För övrigt utgår där stämpeln vid reportaffärer med fjärdedelen av den eljest vanliga stämpeln (för reportaffärer i rente française är stämpeln ännu mycket mindre). Även i courtagehänseende har den franska börslagen föreskrivit reducering för reportaffärerna. Courtage får sålunda blott uttagas för den *ena* affären (»den, som är mest avlägsen«).

Därest prolongations- och reportaffärerna skola kunna tänkas vinna burskap i vårt land, kan givetvis i fråga om dem icke våra för vanliga köpeavtal gällande och i och för sig ovanligt höga stämpelavgifter komma till användning. Man måste nämligen göra klart för sig, att reportavtalen icke äro eller kunna betraktas såsom köpeavtal i egentlig bemärkelse, d. v. s. avtal innebärande verklig överlåtelse utan de facto allenast lån (ena gången av penningar, andra gången av värdepapper), som tagit den egendomliga formen av en dubbeltransaktion (köp eller försäljning och vice versa). Vad frågan här gäller, är alltså, enligt börsstyrelsens förmenande, icke att hos riksdagen begära någon nedsättning av redan fastställda stämpelavgifter, utan i stället huruvida över huvud vår stämpelförordning skall anses äga tillämpning å nu omhandlade slag av lånetransaktioner samt i så fall, vilka avgifter då böra för dem fastställas. Med hänsyn till statsverkets behov av stämpelinkomster och på grund av att utomlands i allmänhet stämpel påläggas för ifrågavarande affärer, har det synts börsstyrelsen riktigast att föreslå, att framställning till riksdagen må göras angående stämpelbeläggning av även ifrågavarande affärer. På det att emellertid dessa affärer över huvud må bliva möjliga att göra och följaktligen statsverket skall erhålla de ökade stämpelinkomster, som med säkerhet kunna förväntas, därest dessa affärer, som av alla börsaffärer säkerligen äro de mest riskfria och ur kapitalplaceringssynpunkt på kort sikt mest förmånliga, nå större omfattning, måste en helt annan norm för dessa stämpelavgifters utgående fastställas. I ungefärlig motsvarighet till vad i Frakrike, där reportavtal tagit den största omfattning, är stadgat, synes det börsstyrelsen lämpligt att söka i vårt land å dessa affärer få till stånd en stämpelavgift, utgörande en sjättedel av den eljest utgående avgiften, vilken stämpel emellertid, i överensstämmelse med allmänt gällande regler, endast må utgå å den av de båda till avtalet hörande affärerna, å vilken högsta avgift kan beräknas. Samtidigt bör, i överensstämmelse med allmänt gällande bestämmelser utomlands, ingen stämpelplikt äga rum vid reportavtal, som ske utan erläggande av särskild ersättning, varjämte det synes börsstyrelsen självfallet att prolongationsavtalen, som icke ens till formen hava karaktären av köp eller överlåtelse utan allenast äro mellan de ursprungliga kontrahenterna ingångna avtal om uppskov till kommande likvidationstermin med en terminsaffärs fullgörande, icke kunna anses vara hänförliga under gällande stämpelförordning och följaktligen böra vara stämpelfria.

I detta sammanhang böra slutligen bestämmelserna i § 29 i börsordningen om provision för vederbörande fondkommissionärer undergå viss ändring, så att courtage endast får uttagas för den ena av de båda till reportavtalet hörande affärerna.

Bestyrkes

å tjänstens vägnar

Gustaf Fredin

Registrator.

Förslag till terminsaffärers införande å Stockholms fondbörs.

---

§ 13.

Önskar en av parterna uppskov med fullgörande av terminsavtal till nästföljande likvidationstermin, äger han att senast dagen före likvidationsterminens början, under förutsättning att den nedan i § 16 omnämnda säkerhet då finnes i behörig ordning avlämnad, därom träffa överenskommelse antingen med sin medkontrahent (prolongationsavtal) eller med tredje man (reportavtal).

Reportavtal, som avser, att tredje man skall övertaga fullgörandet av ingånget terminsavtal, består av en mellan samma parter avslutad dubbelaffär, nämligen köp eller försäljning, att fullgöras i enlighet med de för kassaaffärer gällande föreskrifter samt en motsatt affär att uppgöras å andra efter reportavtalets ingående inträffande likvidationstermin. Vid reportavtal är part icke skyldig att återlämna värdepapper bärande samma nummer, som dem han emottagit.

Prolongationsavtal få icke förnyas flera gånger, än att terminsaffären ifråga ovillkorligen skall vara uppgjord senast å den likvidationstermin, som infaller näst efter fyra månader från det ursprungliga avtalets ingående.

Bestyrkes

å tjänstens vägnar

Gustaf Fredin

Registrator.